

Bisatser 2

Grammatik och lingvistik

Lektion 6/II

Jan Lindström

Adverbiella bisatser s. 568

- Syntaktisk funktion
  - fritt adverbial i VP
  - satsadverbial
  - bundet adverbial i VP
- Vanligen alltid AF-ordföljd
  - MEN: oinledd konditional bisats
- 9 undertyper

Fritt adverbial

- I slutfältet
  - *Slå en signal om du behöver mera.*
- I mittfältet
  - *Vill du kanske, eftersom det just har börjat regna, låna ett paraply?*
- Fundament (satsbas)
  - *Vad som än händer skall reglerna följas till punkt och pricka.*

Bundna adverbial

- Temporal
  - Innan han hade hunnit hem inföll påsken.
- Komparativ
  - Man kan inte göra som man vill.
- Generalisering
  - Vart du än går är du där.
- Följd
  - Kan ni fixa så att en reparatör kommer?

Satsadverbial

- Mer eller mindre lexikaliserade
  - *Han är advokat, som du vet.*
  - *När allt kommer omkring gör det inte så ont.*
  - *Såvitt jag vet är snedsprånget den enda hopptävlingen för par*
  - *Du räddade mig, bara så du vet.*

Temporala bisatser

- *medan, innan, sedan, tills*
- Tid
  - *Vi höll oss ute medan föreställningen varade.*
  - *När Madeleine reste sig, rodnade Lasse.*
- Orsak
  - *När du vet hur man gör det, varför hjälper du inte?*
- Villkor
  - *Man ska ta av skorna när de är smutsiga.*

Komparativa, proportionala, generaliserande bisatser

- Komparativ bisats
  - *Arsenik var inte alls så farligt som det ryktades.*
  - *Anna spelar Brahms vackrare än hon spelar Schubert.*
- Proportional bisats
  - *Ju mer han får desto mer vill han ha.*
  - *Stämningen blir trevligare, ju fler barn som kommer.*
- Generaliserande bisats
  - Studieintresse skall – när det än kommer – tas till vara.

Kausala & finala bisatser

- Kausal (orsak)
  - *Det var svårt att se långt därför att dimman var så tät.*
  - *Det har nog regnat eftersom sadeln är våt.*
  - *Det försvinner inte bara för att ni blundar.*
- Final (avsikt)
  - *Fönstren är små för att värmen inte ska läcka ut.*
  - *Han gjorde fönstren små för att värmen inte skulle läcka ut.*

Konsekutiva & koncessiva bisatser

- Konsekutiv (följd)
  - *Det regnade så att sadeln blev våt.*
  - *Den är konstruerad så att den alltid kommer att släppa in luft.*
  - *Jag har en **sådan** huvudvärk att jag inte kan tänka.*
- Koncessiv (medgivande)
  - *Även om jag hade varit frisk skulle resan ha ansträngt mig.*
  - *Fastän detta är galenskap så är det likväl metod däri.*
  - *Är inte Bruce, vare sig han vill det eller inte, för evigt gift med Julianne Philips?*

Konditionala bisatser

- Indikativ (neutral fakticitet)
  - Om Åberg är i Malmö nu så får han nog läsa manuskriptet.
- Konjunktiv, tempusförskjutning (osannolik, irreell betydelse)
  - Om du lyssnade på vad jag säger skulle du förstå.
- Dubbel tempusförskjutning (entydigt irreell)
  - Om Napoleon hade levat nu hade han nog varit jurist.
- *skulle* används bara om en oviss eventualitet ('råka')
  - Om det skulle börja regna kan du gärna ta bilen.
  - Om han skulle komma i tid den här gången kan vi ge en medalj åt honom.
- Oinledd konditional bisats
  - Regnar det ställer vi in matchen.